

פרשת פינחס / הרב יהודה אפשטיין

תמידין ומוספין – לחמו של ה' ופרנסתם של ישראל

בפרשתנו נתיחדו פסוקים רבים לתאור עבודת המקדש של כלל ישראל, הלא הם קרבנות התמידין והמוספין. התמידין הם שני הכבשים שמקריבים מדי יום על המזבח, ואילו המוספין הינם קרבנות מיוחדים לכל חג ומועד [שבת וראש חודש]. בניגוד לקרבנות המוטלים על היחיד בשל חטאים מסוימים או מצבים מסוימים אליהם נקלע, התמידים והמוספין שייכים לכלל ישראל, והם חייבים לבוא מתרומת הלשכה, אליה תורם כל יהודי [למעט יוצאי דופן כגון כהנים] מחצית השקל מדי שנה. גם אם ירצה משהו להתנדב ולהביא מכספו את התמידים והמוספין, לא נאפשר לו זאת. רק כלל ישראל רשאים וחייבים להקריב את הקרבנות הללו.

מן הראוי להתבונן בלשון הכתוב, על-מנת להבין את מהותם של התמידין והמוספין. וכך פותח הכתוב – "וידבר ה' אל-משה לאמר. צו את-בני ישראל ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו" (כח א-ב). במבט ראשון נראה הדבר קצת תמוה לאדם בן-זמננו. זהו א-לוהי ישראל?! א-ל החפץ ב"לחם" ואשר נהנה מריחו של הבשר הנשרף? אולם התוספתא שופכת אור על פרוש הפסוק, וממנה אנו למדים, כי אמנם הכתוב קורא לקרבן "לחמו" של ה', אולם לאמיתו של דבר, ה' הוא אשר מפרנס את ישראל, וזאת בזכות הקרבנות המועלים לפניו. וזה לשון התוספתא (מנחות פרק ז הלכה ט) - "בזמן שישראל ברצון לפני המקום מה נאמר בהם את קרבני לחמי, כבנים שמתפרנסין מאביהן. בשעת תוכחות מהו אומר לאישי ריח ניחחי, כל קרבנות שאתם מקריבין אינן אלא לאש". הנצי"ב בפרושו על הפסוק מבאר את התוספתא – "ואין הכונה שלא באים לרצון חס ושלום. דאם כן למאי יקריבו. אלא הכי פרושו - בזמן שברצון הפרנסה עולה בזכות קרבנות ישר לישראל. ובזמן תוכחה עולה בשביל שהוא קיום אשי ה' ופרנסת מלאכי מעלה. ובזכות זה עולה פרנסת ישראל. אמנם בין כך ובין כך תשמרו להקריב. שהוא פרנסתכם".

דבר גדול למדנו כאן מהנצי"ב. אנשים מורגלים לחשוב, כי ישנם סדרי עבודה במקדש, ישנם 'סדרי דת', טקסים כאלו ואחרים שאדם מאמין חייב ליטול בהם חלק. אך טקסים אלו אינם קשורים לחיים עצמם. הפרנסה, שהיא העול הלוחץ העיקרי בחייו של אדם ממוצע, תלויה בכל מיני גורמים, שדבר אין להם עם בית המדרש, וודאי שלא עם בית המקדש. אולם חשיבה זו הינה טעות, והיא תוצאה של הניתוק שלנו ממקור חיותנו, הלא הוא מקדש ה'. הקרבנות לא נועדו לספק לנו קצת רוחניות בחיים, לאפשר לנו אתנחתא מהמרוץ אחר הפרנסה בכדי לברוח לעולם יותר נשגב. זוהי גישה נוצרית ואין לה מקום אלא בדתות המנותקות מהמציאות. תורת ה', לעומת זאת, בהיותה תורה חובקת כל, המושלת בבריאה כולה, מקשרת את הקרבנות קשר הדוק לפרנסת היום-יום של היהודי. הלחם המובא בפני ה' מזכה אותנו בלחם אותו אנחנו אוכלים בביתנו. זוהי רק דוגמא אחת לכל אותו מהלך של התורה, לפיה שמים וארץ אינם מנותקים, כי אם קשורים יחדיו. בית המקדש הינו המקום בו אותו קשר בה לידי מימוש באופן החזק ביותר. הגלות הארורה השכיחה מאיתנו עיקר זה, ועכשיו מששבנו לנחלת אבותינו, ראוי לרענן מחדש ולהעלות מתהום הנשיה את מושגי האמת של התורה.